

การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการพัฒนาระบบการช่วยเหลือ
ด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่าน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน*
A STUDY OF THE CURRENT SITUATION PROBLEMS AND DEVELOPMENT
GUIDELINES FOR A READING ASSISTANCE SYSTEM FOR STUDENTS WITH READING
DIFFICULTIES IN BORDER PATROL POLICE SCHOOLS

อรุณรัตน์ เดชสุวรรณ*, ชนิตา มิตรานันท์, ศิริพันธ์ ศรีวันยงค์

Arunrat Detsuwan*, Chanida Mitranun, Siripam Sriwanyong

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Education, Srinakharinwirot University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: orio1188@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนาระบบการช่วยเหลือทางการอ่าน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โดยเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนภาษาไทย ครูการศึกษาพิเศษ และผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน รวมทั้งสิ้น 8 คน โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง และมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประเด็นคำถามเพื่อการสนทนากลุ่ม และการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบัน มีนักเรียนจำนวนมากยังขาดทักษะการอ่านขั้นพื้นฐาน เช่น การแจกลูก การสะกดคำ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังไม่มีแนวทางหรือระบบการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการเฉพาะด้านการอ่านของนักเรียนที่มีปัญหาโดยตรง และขาดเครื่องมือในการวินิจฉัยความสามารถทางการอ่านที่มีประสิทธิภาพและใช้ได้จริงภายในโรงเรียน 2) สภาพปัญหา พบว่า ครูยังขาดความรู้เฉพาะด้านการสอนนักเรียนที่มีปัญหาทางการอ่าน ไม่สามารถออกแบบกิจกรรมที่ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งมีภาระงานจำนวนมากที่ไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้เฉพาะด้านการอ่านอย่างต่อเนื่อง และ 3) แนวทางการพัฒนา ผู้ให้ข้อมูลเสนอให้มีการพัฒนาระบบการช่วยเหลือทางการอ่านที่มีโครงสร้างชัดเจน โดยแบ่งระดับการช่วยเหลือตามความรุนแรงของปัญหา เช่น Tier 1 - 3 ตามแนวคิด Response to Intervention (RTI) ซึ่ง Tier 1 คือ การสอนในห้องเรียนรวมทั่วไป Tier 2 คือ การสอนเสริมเป็นกลุ่มย่อย และ Tier 3 คือ การช่วยเหลือแบบรายบุคคล ทั้งนี้ ควรมีการพัฒนาเครื่องมือวินิจฉัยและเครื่องมือการสอนที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

คำสำคัญ: ระบบการช่วยเหลือด้านการอ่าน, การอ่าน, นักเรียนที่มีปัญหาทางการอ่าน

Abstract

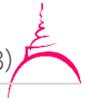
This research aimed to study the current conditions, problems, obstacles, and development guidelines for a reading support system in Border Patrol Police Schools. Qualitative data were

collected through focus group discussions with eight experts, including school administrators, Thai language teachers, special education teachers, and curriculum and instruction specialists. Participants were selected using purposive sampling and met specific criteria. The research instruments consisted of guided questions for the focus group discussions, and data were analyzed using content analysis. The findings revealed the following: 1) Current Conditions: Many students lacked fundamental reading skills such as phonemic decoding and word recognition. Most teachers did not have a clear instructional framework or system that addressed the specific reading needs of students with reading difficulties. In addition, diagnostic tools for assessing reading abilities were lacking within the schools. 2) Problems: Teachers lacked specialized knowledge in teaching students with reading difficulties. They design activities that accommodated individual differences appropriately and were overwhelmed by workloads, making it and 3) Development Guidelines: Participants recommended a structured reading support system based on the severity of students' difficulties, following the Response to Intervention (RTI) model. Tier 1 involves instruction in general classrooms, Tier 2 provides small-group supplemental teaching, and Tier 3 focuses on individualized support. It was also suggested that diagnostic and instructional tools be developed to align with the context and specific needs of Border Patrol Police Schools.

Keywords: Reading Support System, Reading Difficulties, Students with Reading Problems

บทนำ

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ ทำให้มนุษย์สามารถดำรงชีพให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามกลไกของโลก ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งด้านเทคโนโลยี ข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ และเป็นกระบวนการเพื่อพัฒนาอันจะนำไปสู่ความสำเร็จในอนาคต ผู้เรียนสามารถให้พัฒนาตนเองให้เต็มตามศักยภาพให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ หรือสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง แนวทางการจัดการเรียนการสอนใหม่จึงมุ่งเน้นการลงมือปฏิบัติที่สอดคล้องกับชีวิตหรือสถานการณ์จริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) กอปรกับแนวคิดในการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของ สังคม (All for Education) อีกทั้งยึดหลักตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) สอดคล้องกับ พรทิพย์ ชาตะรัตน์ ที่ศึกษาเรื่อง การอ่าน: เครื่องมือในการแสวงหาความรู้ พบว่า การพัฒนาและก้าวตามโลกให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากเทคโนโลยีดิจิทัลต่าง ๆ มีส่วนเข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตมากขึ้น การบริโภคสื่อที่มีหลายวิธีการ อาทิ การฟัง การดู และการอ่าน ซึ่งวิธีการเหล่านี้ จำเป็นต้องใช้ทักษะและความพร้อมของการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการอ่าน เนื่องจากเป็นทักษะที่จำเป็นต้องใช้อยู่ทุกวันและกับทุกสังคม การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ บุคคลที่มีทักษะทางด้านกรอ่านหรือมีความสามารถในการอ่านย่อมมีโอกาสดี ๆ ในชีวิตหลาย ๆ ด้านมากกว่าบุคคลที่ขาดทักษะในด้านการอ่าน (พรทิพย์ ชาตะรัตน์, 2556) ดังนั้น การอ่านจึงเป็นทักษะพื้นฐานของคนไทยที่สำคัญและจำเป็นสำหรับคนไทยในทุกระดับ เพราะสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คือ การอ่านออก อ่านได้ และอ่านเป็น การอ่านจึงเป็นเป้าหมายของมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561, ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580), แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2575, แผนแม่บทส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่านสู่สังคม

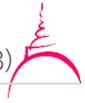

แห่งการเรียนรู้ของไทย พ.ศ. 2560 - 2564 และมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่จะต้องส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดเป็นสมรรถนะสำคัญของนักเรียน ที่จำเป็นจะต้องพัฒนาให้มีประสิทธิภาพต่อไป และการอ่านเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญของผู้เรียนในระดับประถมศึกษา ที่กำหนดให้เป็นผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล ซึ่งเป็นความรู้ที่จำเป็นสำหรับนักเรียนไทย ให้ได้เกิดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อให้ตนเองรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในด้านความรู้พื้นฐาน การรู้จักตนเอง ความรู้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทย ความรอบรู้ด้านต่าง ๆ และความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพที่ หลากหลาย และทั้งความรู้ ความสามารถ และทักษะเหล่านี้จำเป็นอย่างยิ่งสถานศึกษาทุกแห่งทุกระดับและทุกสังกัด จะต้องให้ความสำคัญและพัฒนานักเรียนให้บรรลุตามเป้าหมาย (สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนการเรียนรู้, 2562) สอดคล้องกับ ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ จากการศึกษาเรื่อง การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน พบว่า ในปัจจุบัน นักเรียนไทยในระดับประถมศึกษาจำนวนไม่น้อยที่ยังมีความยากลำบากในการอ่านภาษาไทย ซึ่งมีทั้งที่อ่านไม่คล่อง ในระดับที่รุนแรง ระดับอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ จึงส่งผลกระทบต่อ ไปถึงการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ เป็นอย่างมากเพราะ นักเรียนอ่านไม่ออกก็จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอื่น ๆ ตกต่ำตามไปด้วย (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์, 2555) และจากการศึกษาสภาพปัญหาของการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ของจุฑาภักดิ์ มีฉลาด และคณะ เรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบการตอบสนองต่อการช่วยเหลือเพื่อแก้ปัญหาการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ปัญหาการสอนภาษาไทยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ ปัญหาการสอนที่เกิดจากตัวครูผู้สอน ครูผู้สอน ยังขาดเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอน หรือเทคนิควิธีการสอนที่สามารถจูงใจนักเรียน ครูผู้สอนบางท่านอาจ ยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติและความต้องการจำเป็นพิเศษที่นักเรียนต้องการความช่วยเหลือ ส่วนปัญหาจากตัวนักเรียน จากการสนทนากลุ่ม พบว่า นักเรียนที่มีปัญหาในโรงเรียน จัดเป็น กลุ่มที่มีปัญหาด้าน การอ่านระดับอ่านไม่ออก และกลุ่มที่มีปัญหาระดับอ่านไม่คล่อง (จุฑาภักดิ์ มีฉลาด และคณะ, 2564) สอดคล้องกับ เกศรินทร์ ศรีธนะ ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านการเขียนของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนเรียนรวมตามกระบวนการอาร์ทีไอ (Response to Instruction: RT) พบว่า เด็กที่มีปัญหาด้านการอ่านเขียนในระดับประถมต้นมักไม่ถูกค้นพบในระยะเริ่มต้น ส่งผลให้เมื่อเข้าสู่ชั้นเรียน สูงขึ้น ปัญหานั้นจะยิ่งสะสมและกระทบต่อวิชาอื่น เช่น คณิต วิทยาศาสตร์ และแม้แต่ความมั่นใจในตนเอง เริ่มต้น ด้วยหลักคิดว่า หากเด็กได้รับการคัดกรองตั้งแต่นั้น ๆ และช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ เด็กจะมีโอกาสพัฒนาได้ เท่าเทียมกับเพื่อน (เกศรินทร์ ศรีธนะ, 2559)

ดังนั้น อ่านเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญของผู้เรียนในระดับประถมศึกษาที่กำหนดให้เป็นผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ของการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล ซึ่งเป็นความรู้ที่จำเป็นสำหรับนักเรียนไทยให้ได้เกิดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอและ ต่อเนื่อง เพื่อให้ตนเองรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในด้านความรู้พื้นฐาน การรู้จักตนเอง ความรู้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น ของไทย ความรอบรู้ด้านต่าง ๆ และทักษะเหล่านี้จำเป็นอย่างยิ่งสถานศึกษาทุกแห่งทุกระดับและทุกสังกัด จะต้อง ให้ความสำคัญและพัฒนานักเรียนให้บรรลุตามเป้าหมาย (สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนการเรียนรู้, 2562) การศึกษาเรื่องการสอนภาษาไทย พบว่า ในปัจจุบันนักเรียนไทยในระดับประถมศึกษาจำนวนไม่น้อยที่ยังมีความยาก ลำบากในการอ่านภาษาไทย ซึ่งมีทั้งที่อ่านไม่คล่อง ในระดับที่รุนแรง ระดับอ่านไม่ออก จึงส่งผลกระทบต่อ ไปถึง การเรียนรู้วิชาอื่น ๆ เพราะนักเรียนอ่านไม่ออกก็จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอื่น ๆ ตกต่ำตามไปด้วย สอดคล้องกับการศึกษาสภาพปัญหาของการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ของจุฑาภักดิ์ มีฉลาด และคณะ ที่ได้ ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบการตอบสนองต่อการช่วยเหลือเพื่อแก้ปัญหาการอ่านของนักเรียนชั้นประถม ศึกษาศึกษาปีที่ 2 พบว่า ปัญหาการสอนภาษาไทยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ ปัญหาการสอนที่เกิดจากตัวครูผู้สอน ครูผู้สอนยังขาดเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอน หรือเทคนิควิธีการสอนที่สามารถจูงใจนักเรียน ขาดความรู้ และความต้องการจำเป็นพิเศษที่นักเรียนต้องการความช่วยเหลือ (จุฑาภักดิ์ มีฉลาด และคณะ, 2564)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ได้กำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษา ด้านระบบการศึกษา ที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ (Quality) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น นักเรียนมีคะแนนผลการทดสอบ O-NET แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไป เพิ่มขึ้น ดังนั้น การวิเคราะห์จุดบกพร่องที่เกิดขึ้นจึงเป็นสิ่งสำคัญ การประเมินเชิงวินิจฉัย (Diagnostic Assessment) เป็นการรวบรวมข้อมูลเพื่อตัดสิน จุดเด่น จุดด้อย ปัญหาอุปสรรค มีเป้าหมายเพื่อการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนานักเรียนและวิธีการจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียนในด้านการศึกษา ข้อบกพร่องที่ทำให้นักเรียนไม่สามารถบรรลุเป้าหมายทางการเรียนรู้ได้โดยพยายามชี้แจง ดังนั้น การวินิจฉัยผลการเรียนรู้ว่า นักเรียนบรรลุมาตรฐานหรือไม่จึงเป็นสิ่งที่ดี สหศ.ให้ความสำคัญ เพื่อให้ นักเรียนประสบความสำเร็จในการ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ อีกมุมหนึ่ง สหศ. มีความมุ่งหวังในการพัฒนาโรงเรียนตำรวจตระเวน ชายแดน (ตชด.) ที่มีจัดการเรียนการสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีหลากหลาย มากกว่าโรงเรียนที่อยู่ในเมือง ทั้งด้านกายภาพ สังคมและโอกาส อาทิ พื้นที่ ตั้ง ภูมิภาค กลุ่มชาติพันธุ์ ภาษา ความพร้อมของผู้ปกครอง อีกทั้งมีความท้าทายในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ตชด. ที่ครูของโรงเรียน ตชด. ส่วนใหญ่ไม่ได้จบการศึกษาครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์โดยตรง (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2563) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสในพื้นที่สูงและถิ่นทุรกันดาร พบว่า ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า มีปัญหาขาดแคลนบุคลากรครู ครูย้ายบ่อย ๆ ครูไม่ครบตามสาระ ครูสอนไม่ตรงตามวิชาเอก ภาระงานของครูมาก ขาดขวัญและกำลังใจ และด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า ปัญหาด้านบริหารงานวิชาการ งบประมาณน้อย และขาดแคลนบุคลากร ครู ครอบคลุมทุกฝ่ายงาน เนื่องด้วยโรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ระบบสาธารณูปโภค ขั้นพื้นฐานยังไม่พร้อม ควรระดมทุนเร่งพัฒนาโครงสร้างการ บริหาร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559) นอกจากนี้ โรงเรียนในโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร (กพด.) ตามพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นโรงเรียนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร พื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน (รร.ตชด.) หรือพื้นที่อื่น ๆ ซึ่งมีความยากลำบากในการจัดการศึกษา จากบทสรุปผลการดำเนินงานการพัฒนาด้านคุณภาพ การศึกษา ของนักเรียนโรงเรียนตามโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร (กพด.) ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2550 - 2559 ยังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ เนื่องจากมีปัญหาเชิงคุณภาพที่ต้องเร่งแก้ไขโดยรวม 8 เป้าหมายหลัก คือ 1) ด้านเสริมสร้างสุขภาพของเด็กตั้งแต่ในครรภ์มารดา 2) การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา 3) การเสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนทางวิชาการ และทางจริยธรรม 4) การเสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนทางการงานอาชีพ 5) การปลูกฝังจิตสำนึกและพัฒนา ศักยภาพของเด็กและเยาวชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 6) การเสริมสร้างศักยภาพของเด็กและ เยาวชนในการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมและ ภูมิปัญญาของท้องถิ่น และของชาติไทย 7) ขยายการพัฒนาจาก โรงเรียนสู่ชุมชน และ พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นศูนย์บริการความรู้ และ ปัจจุบันมีครูตำรวจตระเวนชายแดนที่มีวุฒิปริญญาเพียง ร้อยละ 20 - 30 เท่านั้น การเพิ่มพูนความรู้และทักษะทางการสอนให้แก่ครูตำรวจตระเวนชายแดนทั้งการศึกษาระยะยาวเพื่อเพิ่มคุณวุฒิทางการศึกษา และการฝึกอบรมระยะสั้นด้านเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาสมรรถนะอย่างต่อเนื่อง การได้รับการพัฒนาสมรรถนะในทุก ๆ ด้าน มีสิ่งที่คาดหวัง คือ จะทำให้ครูปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดขวัญและกำลังใจให้กับครูตำรวจตระเวนชายแดน แล้วผลที่ได้จะถูกส่งต่อไปยังนักเรียนส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ และมีคุณภาพ ที่สำคัญช่วยลดความเหลื่อมล้ำในมิติครูและโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลได้อย่างแท้จริง และ 8) การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นศูนย์บริการความรู้ โรงเรียน โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล เช่น โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ควรได้รับการพัฒนาให้เป็น ศูนย์บริการความรู้สำหรับนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน โดยทำหน้าที่เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต

ทั้งในด้านวิชาการ วิชาชีพ วัฒนธรรม และทักษะชีวิต เพื่อเสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ ลดความเหลื่อมล้ำ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน (กรุงเทพฯธุรกิจ, 2563)

จากการศึกษาเอกสารข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาด้านการอ่าน นักเรียนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบการช่วยเหลือด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่าน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งอาจเป็นประโยชน์แก่โรงเรียน ครูผู้สอนและผู้ปกครองหากสามารถค้นพบแต่เนิ่น ๆ การให้ความช่วยเหลือดังกล่าวจะช่วยป้องกันไม่ให้นักเรียนมีความล้มเหลวทางการเรียนรู้ในระดับชั้นที่สูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการพัฒนาระบบการช่วยเหลือด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่าน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยโดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการพัฒนาระบบการช่วยเหลือด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่าน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ด้วยรูปแบบกรณีศึกษา โดยดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ สถานศึกษาที่ต้องการการศึกษา สภาพปัญหา และแนวทางการพัฒนาระบบการช่วยเหลือด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่าน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน (กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย) จำนวน 2 คน อาจารย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน อาจารย์หลักสูตรและการสอน จำนวน 1 คน ผู้บริการสถานศึกษา (ผู้อำนวยการสถานศึกษา) จำนวน 1 คน ผู้บริการสถานศึกษา (รองผู้อำนวยการสถานศึกษา) จำนวน 1 คน และ ครูใหญ่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 1 คน รวมทั้งหมด 8 คน

ขั้นตอนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น ชุดประเด็นคำถามสำหรับใช้ การศึกษา สภาพปัญหา และแนวทางการพัฒนาระบบการช่วยเหลือด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่าน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในการสนทนากลุ่ม เพื่อศึกษาการศึกษา สภาพปัญหา และแนวทางการพัฒนาระบบการช่วยเหลือด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่าน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โดยข้อคำถามปลายเปิดที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม

โดยประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่มผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตวิทยา และ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาความถูกต้อง และความเหมาะสมด้วยการหาค่า ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม กับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ซึ่งได้ข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 ขึ้นไป และปรับปรุงตามคำแนะนำของ ผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ใช้ประเด็นคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม โดยการนัดหมาย และส่งประเด็นคำถาม สำหรับการสนทนากลุ่มล่วงหน้าให้เป็นรายบุคคล จากนั้นดำเนินการสนทนากลุ่มตามวัน เวลา และสถานที่ คือ วันอังคารที่ 18 กุมภาพันธ์ 2568 เวลา 09.00 - 16.00 น. โดยมีกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม จำนวน 8 คน การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง โครงการวิจัยในครั้งนี้ ได้ผ่านการพิจารณาและรับรองจากคณะกรรมการ จริยธรรม การวิจัยในมนุษย์ สถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เอกสาร รับรองเลขที่ SWUEC672018 โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างจะได้รับการชี้แจงให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ วิธีดำเนินการวิจัย และการเข้าร่วมโครงการวิจัยในครั้งนี้ เป็นไปตามความสมัครใจ กลุ่มตัวอย่างสามารถถอนตัวจากการวิจัยนี้ได้ตลอดเวลา โดยไม่มีผลกระทบใด ๆ

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล ภายหลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม เพื่อการศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางการพัฒนาระบบการช่วยเหลือด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่าน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการจัดชุดที่เหมือนกันในแต่ละประเด็นคำถามและสรุปเป็นภาพรวมในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้และการช่วยเหลือด้านการอ่าน

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง พ.ศ. 2551 โดยมีการบูรณาการกับแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร อย่างไรก็ตาม การช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่านยังขาดระบบที่เป็นรูปธรรม ข้อมูลจากครูและผู้บริหารสะท้อนว่านักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาส่วนหนึ่งยังขาดทักษะการอ่านขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การแจกลูก สะกดคำ อ่านคำคล้อง และเขียนตามคำ ซึ่งส่งผลให้เข้าใจเนื้อหาวิชาอื่นได้ช้า และไม่สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ การช่วยเหลือที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบันมักเกิดจากความพยายามเฉพาะตัวของครู เช่น การสอนเสริมรายบุคคลหรือกลุ่มย่อย โดยไม่มีแนวทางกลางหรือระบบติดตามผลอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ โรงเรียนยังขาดเครื่องมือวินิจฉัยความสามารถด้านการอ่านที่มีประสิทธิภาพ สื่อการสอนที่ตอบสนองต่อความหลากหลายของผู้เรียนยังไม่เพียงพอ ครูหลายคนยังขาดความมั่นใจและความรู้เฉพาะในการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ส่งผลให้การพัฒนาเป็นไปอย่างกระจัดกระจายและไม่ต่อเนื่อง

2. สภาพปัญหาในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่าน

การดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่านยังประสบอุปสรรคหลายด้าน โดยเฉพาะใน 5 ประเด็นหลัก ได้แก่ ครูขาดความรู้เฉพาะทาง ในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็กที่มีปัญหาการอ่าน เช่น การเลือกสื่อ เทคนิคการฝึกอ่าน การสังเกตพฤติกรรม การอ่าน เครื่องมือคัดกรองที่มีอยู่ไม่ครอบคลุม โดยแบบประเมิน SDQ ที่ใช้ประจำโรงเรียนเน้นด้านพฤติกรรมและอารมณ์ แต่ไม่สามารถเจาะลึกด้านความสามารถการอ่านได้อย่างแท้จริง ภาระงานของครูสูง ส่งผลให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมช่วยเหลือรายบุคคลหรือติดตามนักเรียนอย่างใกล้ชิด ขาดบุคลากรเฉพาะด้าน เช่น ครูการศึกษาพิเศษ ทีมสหวิชาชีพ นักวิจัยร่วม หรือผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านในพื้นที่ ทรัพยากรจำกัด ทั้งด้านงบประมาณ สื่อ เครื่องมือวัด และเวลาในการพัฒนาระบบ ทำให้ขาดความต่อเนื่องและประสิทธิภาพในการช่วยเหลือ ผลจากปัญหาเหล่านี้ทำให้การช่วยเหลือด้านการอ่านยังอยู่ในลักษณะ “เฉพาะหน้า” มากกว่า “เชิงระบบ” และไม่สามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนกลุ่มเปราะบางได้อย่างทั่วถึง

3. แนวทางการพัฒนาระบบการช่วยเหลือด้านการอ่าน

เพื่อยกระดับคุณภาพการช่วยเหลือด้านการอ่านในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ควรมีการออกแบบระบบที่มีโครงสร้างชัดเจนและเป็นระบบ โดยใช้แนวคิด Response to Intervention (RTI) เป็นกรอบการดำเนินงาน แบ่งระดับการช่วยเหลือออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ Tier 1 การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนปกติที่ส่งเสริมทักษะการอ่านขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง Tier 2 การช่วยเหลือแบบกลุ่มย่อยสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในระดับปานกลาง Tier 3 การช่วยเหลือแบบรายบุคคลที่มีความเข้มข้น เช่น การใช้แผน IEP หรือการสอนแบบตัวต่อตัว และควรมีการพัฒนาเครื่องมือวินิจฉัยที่สามารถแยกแยะระดับความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนอย่างแม่นยำ เช่น แบบทดสอบเฉพาะด้าน แบบสังเกตพฤติกรรม การอ่าน รวมถึงสื่อฝึกอ่านที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ เช่น ชุดฝึกอ่านแบบบันไดทักษะ หรือสื่อภาพ สี เสียงที่กระตุ้นความสนใจ นอกจากนี้ ควรมีการอบรมเชิงปฏิบัติการแก่ครู

เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในเทคนิคการช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาการอ่าน พร้อมจัดระบบนิเทศ ติดตามผล และสร้างเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน ในขณะเดียวกัน ต้องได้รับการสนับสนุนจากต้นสังกัด ทั้งด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากร เพื่อให้ระบบการช่วยเหลือสามารถขับเคลื่อนได้จริง มีความยั่งยืน และสามารถลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในพื้นที่ห่างไกลได้อย่างเป็นรูปธรรม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในด้านสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบฯ พบว่า การแก้ไขปัญหาด้านการอ่านในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จำเป็นต้องอาศัยการพัฒนากระบวนการช่วยเหลือด้านการอ่าน และการสนับสนุนอย่างเป็นระบบและเป็นมาตรฐาน รวมทั้งการเสริมสร้างความรู้และทักษะให้แก่ครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถสนับสนุนเด็กกลุ่มเปราะบางได้อย่างเต็มศักยภาพ การดำเนินการเชิงกลยุทธ์ในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการร่วมกันจะเป็นกุญแจสำคัญที่จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาในพื้นที่ห่างไกลและส่งเสริมโอกาสทางการเรียนรู้ให้แก่เด็กอย่างเท่าเทียมต่อไป

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบการช่วยเหลือด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่านในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน พบประเด็นสำคัญที่สอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ ซึ่งสามารถอภิปรายได้ ดังนี้ ประการแรก สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้และระบบช่วยเหลือด้านการอ่าน พบว่า ยังไม่มีระบบการช่วยเหลือด้านการอ่านที่เป็นรูปธรรมในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน แม้จะมีความพยายามของครูในการสอนเสริมรายบุคคล แต่ยังไม่มีความชัดเจน ครูยังขาดความรู้เฉพาะทาง เครื่องมือวินิจฉัยไม่ครอบคลุม และสื่อการสอนยังไม่ตอบสนองต่อความหลากหลายของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑาทัก มีฉลาด และคณะ ที่ได้ศึกษาเรื่อง พัฒนาระบบการตอบสนองต่อการช่วยเหลือเพื่อแก้ปัญหาการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า การสอนจะมีประสิทธิภาพต่อเมื่อครูเข้าใจลักษณะเฉพาะของนักเรียน มีเครื่องมือวินิจฉัยที่แม่นยำ และสามารถออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละกลุ่มได้ (จุฑาทัก มีฉลาด และคณะ, 2564) นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Fuchs, D. & Fuchs, L. S. ที่เสนอว่า ระบบ Response to Intervention (RTI) ระบบการช่วยเหลือผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีการประเมินอย่างต่อเนื่องและออกแบบการเรียนรู้ที่มีโครงสร้างตามระดับความต้องการ (Tiered Instruction) เพื่อให้สามารถให้ความช่วยเหลือได้อย่างตรงเป้าหมาย (Fuchs, D. & Fuchs, L. S., 2006) ประการที่สอง ปัญหาหลักที่ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนการสอนในกลุ่มโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน คือ การขาดความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับลักษณะเฉพาะและความต้องการพิเศษของนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่าน ส่งผลให้ครูไม่สามารถจัดการเรียนรู้หรือออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จุฑาทัก มีฉลาด และคณะ ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาระบบการตอบสนองต่อการช่วยเหลือเพื่อแก้ปัญหาการอ่านของนักเรียนระดับประถมต้น และพบว่า การพัฒนาระบบช่วยเหลือจะเกิดผลสัมฤทธิ์ได้ต่อเมื่อครูมีความเข้าใจพื้นฐานของผู้เรียน และระบบการคัดกรองสามารถแยกแยะปัญหาเฉพาะด้านได้อย่างแม่นยำ ประการที่สอง การคัดกรองและประเมินนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่านในปัจจุบันยังไม่เป็นระบบและขาดความชัดเจน แม้ว่าโรงเรียนจะมีการใช้แบบประเมิน SDQ เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมและอารมณ์ของนักเรียน แต่เครื่องมือนี้ไม่ได้ออกแบบมาเฉพาะสำหรับการวินิจฉัยด้านการอ่าน ทำให้ขาดข้อมูลเชิงลึกในการวางแผนช่วยเหลือผู้เรียน (จุฑาทัก มีฉลาด และคณะ, 2564) นอกจากนี้ ปัจจัยบริบทของโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลยังเป็นอุปสรรค เช่น ความยากจน ภาษาแม่ที่ไม่ใช่ภาษาไทย การขาดแคลนครู หรือภาระงานครูที่มากเกินไป ล้วนส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนการสอน และการเข้าถึงโอกาสในการพัฒนาทักษะด้านการอ่านของผู้เรียน แนวโน้มเหล่านี้สอดคล้องกับแนวคิดของ National Center for Education Statistics (NCES) ที่ระบุว่า ปัจจัยทาง

เศรษฐกิจ สภาพครอบครัว และข้อจำกัดทางภาษาเป็นอุปสรรคสำคัญต่อพัฒนาการด้านการรู้หนังสือของผู้เรียน ในกลุ่มเปราะบาง (National Center for Education Statistics, 2022) สอดคล้องกับผลการวิจัยของผู้วิจัยที่ชี้ว่า โรงเรียนยังไม่มีเครื่องมือที่ใช้คัดกรองความสามารถด้านการอ่านได้อย่างตรงจุดและครอบคลุม นำไปสู่ การช่วยเหลือที่ขาดทิศทางและไม่สม่ำเสมอ นอกจากนี้ ผลการศึกษาพบว่า การขาดทักษะด้านการอ่านมี ผลกระทบโดยตรงต่อความเข้าใจเนื้อหาในวิชาต่าง ๆ และส่งผลต่อความมั่นใจในตนเองของนักเรียน นักเรียนที่อ่าน ไม่คล่องมักเข้าใจช้ากว่าเพื่อน ขาดแรงจูงใจ และไม่กล้ามีส่วนร่วมในชั้นเรียน ซึ่งส่งผลต่อทัศนคติและพัฒนาการ ทางการเรียนรู้ในระยะยาว ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑาภักดิ์ มีฉลาด และคณะ ที่ระบุว่า การพัฒนา ทักษะการอ่านอย่างต่อเนื่องมีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองและแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนอย่าง มีนัยสำคัญ (จุฑาภักดิ์ มีฉลาด และคณะ, 2564) ประการสุดท้าย แนวทางการพัฒนาระบบการช่วยเหลือด้าน การอ่าน พบว่า แนวทางการพัฒนาระบบการช่วยเหลือด้านการอ่านสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่านในโรงเรียน ตำรวจตระเวนชายแดน ควรดำเนินการในลักษณะที่มีโครงสร้าง เป็นระบบ และสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ทางไกล โดยใช้แนวคิด Response to Intervention (RTI) เป็นกรอบหลักในการออกแบบระบบสนับสนุนแบบมีลำดับขั้น ซึ่งได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติว่าเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหาทางวิชาการ (Fuchs, D. & Fuchs, L. S., 2006) โดยโครงสร้างของ RTI แบ่งการช่วยเหลือออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ Tier 1 ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนปกติที่มีคุณภาพสูงและเหมาะสมกับผู้เรียนทุกคน Tier 2 เป็นการจัดการเรียนรู้ แบบกลุ่มย่อยเพื่อช่วยเหลือผู้เรียนที่ยังไม่บรรลุผลใน Tier 1 และ Tier 3 เป็นการช่วยเหลือแบบรายบุคคล อย่างเข้มข้นสำหรับผู้เรียนที่ยังมีปัญหาแม้จะได้รับการช่วยเหลือในระดับ Tier 2 แล้ว แนวทางนี้ทำให้การสนับสนุนนี้ ความยืดหยุ่นและเหมาะสมตามระดับความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน

ดังนั้น ปัญหาการอ่านของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ไม่ใช่เพียงปัญหาเฉพาะตัวผู้เรียน แต่ยังเกี่ยวข้องกับระบบการเรียนรู้ที่ยังไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นพิเศษได้อย่างแท้จริง การแก้ไขจึง ต้องอาศัยความร่วมมือในทุกกระดับ ทั้งครู โรงเรียน หน่วยงานต้นสังกัด และชุมชน เพื่อร่วมกันพัฒนาระบบ การช่วยเหลือด้านการอ่านที่มีโครงสร้าง มีทิศทาง และสามารถพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

องค์ความรู้ใหม่

การพัฒนาระบบการช่วยเหลือด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่าน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เป็นการพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่านอย่างเป็นระบบ และสามารถคัดกรองปัญหาของ ผู้เรียนได้อย่างละเอียด โดยสามารถส่งเสริมนักเรียนกลับเข้าสู่ห้องเรียนในชั้นเรียนรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยข้อดีที่เห็นได้ชัด คือ ด้านการสอนที่มีประสิทธิภาพของครู เพื่อการพัฒนานักเรียน ด้านการอ่านอย่างตรงจุด และสามารถแก้ปัญหานักเรียนได้อย่างครอบคลุม โดยไม่ตีตรานักเรียน ทำให้นักเรียนไม่หลุดออกจากระบบการแก้ไข ปัญหาการอ่าน ดังภาพที่ 1

การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบการช่วยเหลือด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่านในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

ภาพที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการพัฒนาระบบการช่วยเหลือด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาการอ่านในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาพบว่า ควรมีการจัดประชุมเพื่อการชี้แจงในการพัฒนาระบบการช่วยเหลือด้านการอ่านสำหรับครู ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับสถานศึกษา เปิดโอกาสให้มีการซักถามในแต่ละประเด็น เพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน ทั้งนี้ การพัฒนาด้านการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่มีปัญหาทางด้านการอ่าน เนื้อหาต้องมีความสอดคล้องกับหลักสูตรขั้นพื้นฐาน สอนจากง่ายไปหายาก ตรงตามวัยและตรงตามศักยภาพของผู้เรียน และมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน แต่สิ่งที่ควรคำนึงคือพัฒนาให้ตรงตามศักยภาพของผู้เรียน โดยในเชิงนโยบาย ควรส่งเสริมให้โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนพัฒนาระบบการช่วยเหลือด้านการอ่านอย่างเป็นระบบ โดยยึดแนวคิด Response to Intervention (RTI) เป็นโครงสร้างหลัก พร้อมสนับสนุนด้านงบประมาณ เครื่องมือวินิจฉัย และบุคลากรเฉพาะทางอย่างเพียงพอ ในเชิงการบริหารจัดการสถานศึกษา ควรจัดระบบการช่วยเหลือ ประเมิน และติดตามนักเรียนที่มีปัญหาการอ่านให้เป็นระบบต่อเนื่อง พร้อมทั้งสร้างแผนการช่วยเหลือที่สอดคล้องกับระดับความสามารถของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม ในเชิงการพัฒนาครู ควรพัฒนาศักยภาพครูผ่านการอบรม เชิงปฏิบัติการ ในเรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียน การออกแบบกิจกรรมตามระดับ RTI และการใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนที่มีปัญหาการอ่าน และในเชิงวิชาการและการวิจัยควรพัฒนาเครื่องมือ สื่อ ในการช่วยเหลือที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล และศึกษาประสิทธิภาพของการใช้ RTI ในบริบทโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในระดับที่ลึกซึ้ง เพื่อนำไปสู่การปรับใช้ในวงกว้าง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์แห่งประเทศไทย.
- _____. (2559). รายงานผลการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและการสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสในพื้นที่สูงและถิ่นทุรกันดาร. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯธุรกิจ. (2563). อัสมรรณะครูตำรวจตระเวนชายแดน. เรียกใช้เมื่อ 14 พฤษภาคม 2567 จาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/880614>
- เกศรินทร์ ศรีธนะ. (2559). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านการเขียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนเรียนรวมตามกระบวนการอาร์ทีไอ (Response to Instruction: RT). ใน ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาพิเศษ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จุฑาทัก มีฉลาด และคณะ. (2564). พัฒนาระบบการตอบสนองต่อการช่วยเหลือเพื่อแก้ปัญหาการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 9(3), 1283-1294.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2555). การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน (Reading and Reading Promotion). กรุงเทพมหานคร: ศิลปาบรรณาการ.
- พรทิพย์ ขาตะรัตน์. (2556). “การอ่าน: เครื่องมือในการแสวงหาความรู้”. วารสารวิชาการ, 5(1), 59-61.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2563). ค่าสถิติพื้นฐานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2563. เรียกใช้เมื่อ 4 มกราคม 2568 จาก <https://www.niets.or.th/th/content/view/11821>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระบบการเรียนรู้. (2562). มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2562). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- Fuchs, D. & Fuchs, L. S. (2006). Introduction to response to intervention: What, why, and how valid is it? *Reading Research Quarterly*, 41(1), 93-99. <https://doi.org/10.1598/RRQ.41.1.4>
- National Center for Education Statistics. (2022). *The condition of education 2022: Reading performance*. U.S. Department of Education. Retrieved July 3, 2025, from <https://nces.ed.gov/use-work/resource-library/report/compendium/condition-education-2022>